

VILNIAUS UNIVERSITETAS BIBLIOGRAFINIUOSE ŠALTINIUOSE

APOLONIJA JURCIUKONIENE

ZOFIJĄ MILDA PETRAUSKIENE

Vilniaus universitetas, seniausia mūsų šalies aukštoji mokykla, atšventusi garbingą 400 metų sukaktį, susilaukė nemaža darbų, nušviečiančių jo istoriją. Vienas naujausių ir reikšmingiausių, parengtas Vilniaus universiteto ir LTSR Mokslų Akademijos mokslininkų pastangomis, yra jubiliejinis leidinys¹, kuriame, „remiantis marksistine-leninine metodologija, plačiau bei giliau, nei anksčiau, apibendrinamas įvairių tyrinėtojų darbas, atskleidžiami nauji universiteto istorijos aspektai“². Siame leidinyje apžvelgiama Vilniaus universiteto istoriografija ir išryškinamos „kelios veiklų grupės, išsiskiriančios daugmaž bendromis koncepcijomis“³. Garbingam universiteto jubiliejui buvo skirtas ir Vilniaus universiteto Mokslinės bibliotekos darbuotojų parengtas bibliografinis leidinys apie Vilniaus universitetą nuo jo gyvavimo pradžios iki mūsų dienų, kuriame pateikiama medžiaga iš spaudos, pasirodžiusios 1940—1977 metais⁴. Ruošiant spaudai šią bibliografinę rodyklę, panagrinėti

istoriografiniai ir bibliografiniai šaltiniai, liečiantys universiteto veiklą. Leidinio pratarmėje jie trumpai aptarti⁵.

Bibliografiniai šaltiniai universiteto istoriją atspindi labai plačiai. Tai pirmiausia medžiaga, aprėpianti paties universiteto leidinius, jo profesorių, dėstytojų ir tarnautojų spausdintus darbus, tai literatūra apie universiteto struktūrinius padalinius, mokslinę, pedagoginę ir visuomeninę veiklą, apie asmenis, susijusius su universitetu, bei recenzijos apie jų mokslinius darbus. Rūpinantis tinkamai įvertinti kultūrinį palikimą ir panaudoti jį tarybinių tautų kultūrai, nuolat grįžtama prie tų ištakų, kurios turėjo didelę įtaką intelektualiniam krašto gyvenimui. Iš mums žinomų istoriografinių šaltinių, kaip A. Kojelavičiaus-Vijūko, J. Ryvockio, S. Rostovskio; F. Alegambės, N. Sotvelo ir kitų darbų, sužinome, kad ankstyvuojų universiteto veiklos periodu buvo bandymų nušviesti aukštosios mokyklos istoriją, minimi jos profesoriai, jų darbai⁶. Kasmet tos medžiagos gausėjo, pasirodė li-

¹ Vilniaus universiteto istorija, 1579—1803.—V., 1976.—318 p.

Vilniaus universiteto istorija, 1803—1940.—V., 1977.—342 p.

Vilniaus universiteto istorija, 1940—1979.—V., 1979.—436 p.

² Kubilius J. Zodis skaitytojui.—Kn.: Vilniaus universiteto istorija, 1579—1803.—V., 1976, p. 5.

³ Vilniaus universiteto istorija, 1579—1803.—V., 1976.—Įvadas, p. 8.

⁴ Vilniaus universitetas: Bibliografija, 1940—1977.—V., 1979.—341 p.

⁵ Tas pat, p. 5—8.

⁶ Kojalowicz Wijuk A. Gratiae saeculares Summis Pontificibus, Regibus, Praesulibus et Protectoribus Societatis Jesu in hoc Magno Ducatu Lituaniae... Vilnae, 1640.—16, 120 p.; Kojalowicz Wijuk A. Miscellanea rerum ad statum ecclesiasticum in Magno Ducatu Lituaniae pertinentium... Vilnae, 1650.—4, 128 p.; Rywocki J. Monumentum gratiae Testificationis quod... Vladislao IV. Academia Vilmensis S. J. in memoriam beneficii, nuper sibi litterisque exhibiti in animo erexit... Vilnae, 1639.—24 p.; Rostowski S. Lithuanicarum Societatis Jesu historiarum provincialium Pars Prima... Vilnae,

teratūros sąrašų ir žodynų. Universiteto bibliotekos Bibliografijos skyriuje bandyta atrinkti svarbesnius bibliografinius šaltinius, padedančius universiteto istorijos tyrinėtojams. 1975 m. sudarytas sąrašas „Literatūra apie Vilniaus universitetą“⁷, skirtas informacinio leidinio „Iki revoliucinės Rusijos istorijos žinynas“ antro leidimo rengėjams. Šiame sąrašė suregistruotos 56 pozicijos darbų iš įvairių laikotarpių spaudos apie Vilniaus universitetą ir jo padalinius. 1977 m. parengtas bibliografinių rodyklių apie Vilniaus universitetą sąrašas⁸, kuriame pirmą bibliografinių spaudinių grupę sudaro 1579–1918 metų universiteto istoriją liečiantys darbai, antrąją grupę — darbai, pateikiantys medžiagą apie universitetą, pradedant 1919 metais, šioje dalyje išskirta lietuvių bibliografų tarybiniais metais parengtų darbų grupė. 1978 m. šia tema parašytas ir gintas Liucijos Ramytės diplominis darbas „Vilniaus universitetas bibliografiniuose šaltiniuose“⁹, kurio bibliografinė medžiaga išdėstyta trijuose skyriuose pagal universiteto veiklos periodus: 1570–1832 m., 1832–1940 m. ir 1940–1977 m. Juose pateikta 141 pozicija bibliografinių aprašų (I skyriuje — 14, II skyriuje — 44, III skyriuje — 83). Ši anotuota bibliografinė rodyklė naudinga kiekvienam universiteto istorija besidominančiam asmeniui. Jos bibliografinę vertę kiek menkina nepakankama medžiagos at-

ranka bei aprašų ir anotacijų siaurumas.

Pereinant prie atskirų bibliografinių šaltinių aptarimo, pirmiausiai pasakytina, kad pagrindiniai leidiniai apie senąjį universitetą, oficialioji medžiaga (mokymo programos, paskaitų tvarkaraščiai ir t. t.), darbuotojų biografijos bei jų spausdinti moksliniai darbai suregistruoti daugybėje leidinių. Jei paibandytume pažvelgti į svarbesnius iš jų, pirmiausiai dėmesys nukryptų į Juozapo Bielinskio tritomą „Vilniaus universitetą“¹⁰, kuriame enciklopediškai pateikta žinių apie universitetą, katedrų veiklą, senojo universiteto leidinius, surašytos profesorių ir žymesnių studentų biografijos bei jų spausdinti darbai. Savo veikale J. Bielinskis užregistravo 4058 spaudos pozicijas. Įdomus ir reikšmingas dalykas šiame darbe — tai žanoge pateiktas 66 pavadinimų universiteto istorijos šaltinių sąrašas su trumpa kai kurių iš jų charakteristika. Kitame J. Bielinskio veikale¹¹, kurį jis pavadinė bibliografiniais eskizais, aptariami matematikos, mechanikos, astronomijos, fizikos, agronomijos mokslai senajame Vilniaus universitete. Čia, aprašant kiekvieną discipliną, nurodyta ir dėstyimo programa, pateiktos profesorių biografijos pagal jų vadovavimo katedrai eilę ir paskelbtos mokslinių darbų publikacijos. J. Bielinskis atskirame darbe¹² nušvietė Vilniaus medicinos-chi-

1768.—8, 474 p.; Alegambe Ph. Bibliotheca Scriptorum Societatis Jesu. Antverpiae, 1643.—12, 586 p.; Sotvellus N. Bibliotheca Scriptorum Societatis Jesu... Romae. 1676.—XXXVI, 982 p.

⁷ Literatūra apie Vilniaus universitetą: [Mašinėraštis] / Sudaryt. A. Jurčiukonienė.—V., 1975.—14 p.—Vilniaus un-to b-ka. Bibliogr. archyvas (toliau VUB BA) Nr 427.

⁸ Vilniaus universitetas: Bibliografinių rodyklių sąrašas. [Mašinėraštis] / Sudaryt. A. Jurčiukonienė.—V., 1977.—5 p.—VUB BA Nr 442.

⁹ Ramytė L. Vilniaus universitetas bibliografiniuose šaltiniuose: Diplominis darbas. [Mašinėraštis].—V., 1978.—68 p.—Antraše: Vilniaus V. Kapsuko un-tas. Ist. fak. Moksl. informacijos katedra.—Moksl. informacijos katedros diplominių darbų fondas Nr 1200.

¹⁰ Bielinski J. Uniwersytet Wileński: T. 1—3 (1579—1831).—Kraków, 1899—1900.

¹¹ Bielinski J. Stan nauk matematyczno-fizycznych za czasów Wszechnicy Wileńskiej: Szkic bibliograficzny.—Warszawa, 1890.—171 s.

¹² Bielinski J. Stan nauk lekarskich za czasów Akademii mediko-chirurgicznej Wileńskiej, bibliograficznie przedstawiony.—Warszawa, 1889.—900 s.

rurgijos akademijos bei jos padalinių istoriją, Vilniaus medicinos draugijos veiklą ir jų leidinius iki 1864 metų. To paties autoriaus paskelbta rodyklė¹³, registruojanti Vilniuje gintas medicinos mokslų disertacijas. LTSR MA Centrinė biblioteka tas disertacijas¹⁴ aprašė pakartotinai ir su papildymais išleido 1958 m.

Su medicinos istorija susijęs „Lenkiškų originaliųjų medicinos darbų registras...“¹⁵, pasirodęs 1897 m., kuriame pateiktos 1831—1890 m. išėjusios knygos ir moksliniai straipsniai. Mums įdomus medicinos istorijos skyrius, nurodąs literatūrą apie Vilniaus medicinos draugiją, taip pat ir teminiai poskyriai, talpiną universiteto profesorių ir auklėtinių spausdintus darbus.

Adomo Jocherio bibliografinis veikalas klasikinės filologijos ir teologijos klausimais¹⁶ taip pat gausiai pateikia medžiagos apie Vilniaus universitetą. Surast ją mums padeda K. Estreicherio parengta pavardžių rodyklė, išspausdinta „XIX a. lenkų bibliografijos“ antroje toje¹⁷.

Vertingas bibliografinis šaltinis — Liudviko Finkelio istorijos bibliografija, kurios antrame tome¹⁸, išleistame 1906 m., pakartotame 1937 ir 1956 m., poskyryje „Vilniaus universitetas“ ir kitur registruojami 1581—1898 m. doku-

mentai, jų tarpe nuostatai, paskaitų tvarkaraščiai, universiteto etatų sąrašai, Vilniaus universiteto istorijos veikalai ir t. t. Ši medžiaga vėliau kartojama naujai išleidžiamuose bibliografiniuose leidiniuose.

Minėtina ir Juozapo Levickio Edukacinės komisijos spaudinių bibliografinė rodyklė¹⁹, kurioje yra literatūros apie Vilniaus miesto mokyklas bei universitetą.

Turtingą informaciją apie universitetą teikia Liudviko Janovskio biobibliografinis žodynas²⁰, po autoriaus mirties sutvarkytas ir išleistas, vadovaujant Ričardui Mienickiui. Žodyno pradžioje išspausdintas šaltinių santrumpų sąrašas, apimantis 112 spaudinių pavadinimų, kuris skelbia pagrindinę literatūrą universiteto istorijai pažinti. Įžangoje nurodyti žodyno chronologiniai rėmai — 1803—1832 metai. Tačiau jie daug platesni — randame medžiagos net apie XVI a. Vilniaus universitete dirbusius asmenis bei auklėtinius, apie Vilniaus švietimo apygardos mokyklų mokytojus ir kt.

Iš naujesniųjų laikų bibliografų darbų svarbus leidinys „Lenkų literatūros bibliografija. Naujasis Korbutas“²¹, kuriame nuo pirmo iki devinto tomo yra bibliografinių žinių apie senąjį univer-

¹³ Bielinski J. Doktorowie medycyny promowani w Wilnie: [Odb. z „Pamiętnika Lek.“] — Warszawa, 1886. — 57 s.

¹⁴ Bielini A. Medicinos daktarų disertacijos, apgintos Vilniaus universitete 1793—1842 metais: (Biblogr. rodyklė). — V., 1958. — 132 p.

¹⁵ Wykaz oryginalnych prac lekarskich Polskich za czas 1831—1890 włącznie, praca nagrodzona z zapisu Koczorowskiego: [Odb. z „Pamiętnik Tow. lek.“] — Warszawa, 1897. — VII, 1015, XXIV s.

¹⁶ Jocher A. Obraz bibliograficzno-historyczny literatury i nauk w Polsce, od prowadzenia do niej druku po rok 1830 włącznie: T. 1—3. — Wilno, 1840—1857.

¹⁷ Estreicher K. Bibliografia Polska XIX stolecia przez K. Estreichera. T. 2. (G-L). — Kraków, 1874. — 635 s.

¹⁸ Finkel L. Bibliografia historii Polskiej. Cz. 2. Opracowania. — Kraków, 1906. — 1671 s.

¹⁹ Lewicki J. Bibliografia druków, odnoszących się do Komisji edukacji narodowej. — Lwów, 1908. — 176 s.

²⁰ Janowski L. Słownik bibliograficzny dawnego uniwersytetu Wileńskiego. — Wilno, 1939. — 527 s.

²¹ Bibliografia literatury polskiej. Nowy Korbut: T. 1—9. — Warszawa, 1963—1972.

sitetą, jo profesorius, auklėtinius, jų literatūrinę ir visuomeninę veiklą.

Šalia išvardytų bibliografinių šaltinių mums labai brangus ir vertingas yra įžymaus lietuvių bibliografo Silvestro Baltramaičio darbas „Lietuvos geografijos, istorijos, teisės istorijos, statistikos ir etnografinės bibliografinės medžiagos rinkinys“²², kurį rengiant kaip šaltiniai buvo panaudoti ne tik bibliotekų fondai ir katalogai, periodikos komplektai, bet ir kitų tautų bibliografų darbai (kaip V. Miežovo, K. Estreicherio ir kt.), mokslo įstaigų, draugijų leidinių bibliografinės rodyklės, periodikos straipsnių suvestinės rodyklės ir t. t. Šio darbo devintasis skyrius „Lietuvos švietimo ir mokslo istorijos literatūra“ gausiai talpina medžiagą mus dominančia tema, poskyryje „Bendros žinios“ registruojama literatūra apie švietimo lygį ir padėtį, švietimo istoriją, statistiką. Atskirai sugrupuota medžiaga „Archeologiniai muziejai, archyvai ir bibliotekos“, kur randame literatūros apie Vilniaus viešąją biblioteką. Poskyryje „Aukštosios mokyklos“ su rubrika „Mokslo įstaigų pertvarkymas“ pateikta literatūra apie Vilniaus universitetą, jo istoriją, jį liečiantys dokumentai, po to mokslo veikėjų biografijos. Yra medžiagos Lietuvos meno istorijos klausimais, Vilniaus medicinos draugijos veiklą liečiančiais klausimais ir t. t.

Greta minėtini kito lietuvių mokslo ir kultūros veikėjo — Vaclovo Biržiškos

bibliografiniai darbai, ypač jo tritomis „Aleksandrynas“²³, po autoriaus mirties išleistas Čikagoje. Tai didelės apimties bibliografinis leidinys lietuvių kalba, pateikiantis kultūros veikėjų, rašiusių iki 1865 metų, publikacijas bei literatūrą apie juos. Šiame asmenų gimimo metų chronologine seka sudarytame žodyne gausu su senuoju Vilniaus universitetu susijusių asmenų biografijų, darbų sąrašų, literatūros apie juos.

Vėlyvesnio laikotarpio Vilniaus universiteto istorija atsispindi kituose bibliografiniuose šaltiniuose. Universiteto 350 metų jubiliejui skirta straipsnių rinkinio antrajame tome²⁴ pateiktos Stepono Batoro universitete dirbusių asmenų biografijos ir svarbesnės publikacijos iki 1920 metų. Vėliau, 1930—1939 metais, pasirodė Michalo Ambroso bibliografinis darbas²⁵, kuris laikytinas pirma rodykle, chronologiškai temine tvarka registruojančia medžiagą apie Vilniaus universitetą. Ši rodyklė labai glaustuose aprašuose kaupia plačią informaciją iš 1929—1938 metų spaudos.

Tuo pačiu laikotarpiu veikęs Lietuvos universitetas Kaune yra skelbęs savo leidinių bibliografinės rodyklės, patalpintas jo apyskaitų²⁶ skyriuose „Universiteto leidiniai“ ir „Mokslo personalo spausdintieji darbai“. Be to, 1972 m. Povilas Dilys²⁷ Čikagoje išspausdino Kauno universiteto mokslo darbuotojų 1922—1944 metų publikacijas, kur įtraukti universiteto leidiniai, vadovėliai, monografijos, brošiūros, atspaudai

²² Балтрамайтіс С. Сборник библиографических материалов для географии, истории, истории права, статистики и этнографии Литвы. — Спб., 1904. — 616 с.

²³ Biržiška V. Aleksandrynas. Senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos: T. 1—3. — Čikaga, 1960—1965.

²⁴ Księga pamiątkowa ku uczczeniu CCCL rocznicy założenia i X wskrzeszenia Uniwersytetu Wileńskiego. T. 2. — Wilno, 1929. — 640 s.

²⁵ Ambros M. Bibliografja uniwersytetu Wileńskiego za r. 1929—1938: Odb. z „Ateneum Wileński“. — Wilno, 1930—1939.

²⁶ Lietuvos universitetas, 1922.II.16—1927.II.16: Pirmųjų penkerių metų apyskaita. — K., 1927. — 370 p., ilustr.; Vytauto Didžiojo Universitetas: Antrųjų penkerių veikimo metų (1927.II.16—1932.IX.1) apyskaita. — K., 1933. — 528 p., ilustr.

²⁷ Dilys P. Mokslo personalo spaudinių bibliografija (1922—1944). — Kn.: Lietuvos universitetas, 1579—1803—1922. — Chicago, 1972, p. 785—811.

iš mokslinių žurnalų. 1939 m. išleistas Teologijos—filosofijos fakulteto darbų katalogas²⁸. Literatūra, liečianti Lietuvos universiteto (Vytauto Didžiojo universiteto) veiklą, iš dalies suregistruota „Bibliografijos žinių“ žurnale (1928—1944 m.), skelbusiame ta tema knygas ir straipsnius skyriuose „Svietimas, auklėjimas“, „Istorija“ ir kt. Tačiau specialaus bibliografinio darbo universiteto istorijos tema nebuvo išleista. Ikitarybinio laikotarpio universiteto veikla vienu ar kitu aspektu atsispindėdavo daugelyje mokslo istorijos darbų, juose pateiktuose literatūros sąrašuose ir platesnės apimties bibliografiniuose leidiniuose.

Lietuvių tarybiniai bibliografai daug dėmesio skiria lietuviškajai bibliografijai vystyti. Svetimo ir mokslo istorijos tema domimasi mokslo įstaigose ir bibliotekose. Vilniaus universiteto Mokslinėje bibliotekoje nuolat kaupiama Vilniaus universiteto istorijos bibliografinė medžiaga. Bandyta kai kurią jos dalį skelbti ir spaudoje.

1959 m. išleistas Vilniaus V. Kapsuko universiteto leidinių katalogėlis²⁹, registruojantis 1949—1958 m. spausdinius. 1958 m. atskira knyga išėjo universiteto dėstytojų knygų ir straipsnių 1954—1956 metų bibliografinė rodyklė³⁰. Tačiau šio pobūdžio leidinių vėliau atsisakyta, orientuojantis į bendrą nuomonę respublikoje vystyti mokslo pagalbinę ir teminę bibliografiją. Vil-

niaus universiteto ir LTSR Mokslų Akademijos bibliotekų bendromis pastangomis parengta ir 1971 m. išleista rodyklė „Lietuvos TSR mokslininkų disertacijos“³¹, atspindinti 1945—1968 metais Lietuvos ir kitų TSRS respublikų mokslo įstaigose apgintas disertacijas.

Universiteto tema nedidelės literatūros rodyklės pasirodė 1961 m.³² ir 1978 m.³³, registruojančios kelerių metų spaudos literatūrą. Didesnės apimties bibliografinis darbas buvo „Tarybų Lietuvos aukštosios mokyklos“³⁴, kuriame apie Vilniaus ir Kauno universitetus pateikta per du tūkstančius pozicijų 1940—1969 m. paskelbtų knygų ir straipsnių. Be to, Vilniaus universiteto Mokslinės bibliotekos bibliografiniame archyve saugoma per penkiasdešimt literatūros sąrašų ir rodyklių, skirtų universiteto istorijai bei jame dirbusių asmenų veiklai atskleisti. Naujausias bibliografinis leidinys³⁵, kaip jau minėta pradžioje, išleistas 1979 m., apie Vilniaus universitetą surinktą gausią medžiagą pateikia su didele atranka ir ją grupuoja universiteto istorijos periodizavimo laikotarpiais, kuriuose medžiagą išdėsto temomis. Šioje rodyklėje pateikta literatūra mūsų dienų požiūriu nušviečia universiteto 400 metų kelią.

Vilniaus universiteto bibliografiniais šaltiniais galime laikyti daugelį mokslo pagalbinių, šakinių bibliografinių rodyklių, išleistų Tarybų Lietuvoje. Svarbiausi darbai parengti LTSR Mokslų

²⁸ V. D. Universiteto Teologijos—filosofijos fakulteto leidinių katalogas. — K., 1939. — 32 p.

²⁹ Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko vardo universiteto leidinių katalogas, (1949—1958). — V., 1959. — 57 p.

³⁰ Jurčiukonienė A. Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko vardo universiteto dėstytojų knygų ir straipsnių bibliografija, 1954—1956. — V., 1958. — 175 p.

³¹ Petrauskienė Z., Valentėlienė P. Lietuvos TSR mokslininkų disertacijos, 1945—1968: Bibliografija. — V., 1971. — 490 p.

³² Jurčiukonienė A. Vilniaus Valstybinis V. Kapsuko vardo universitetas 1958—1959 m. spaudoje. — Kn.: Moksl. bibliotekos metraštis, 1958—1959. V., 1961, p. 263—308.

³³ Vilniaus universitetas: 1976—1978 m. literatūra. — V., 1978. — 14 p.

³⁴ Tarybų Lietuvos aukštosios mokyklos: Bibliografija, 1940—1969. — V., 1971. — 418 p.

³⁵ Vilniaus universitetas: Bibliografija, 1940—1977. — V., 1979. — 341 p.

Akademijos institutų ir Centrinės bibliotekos gamtos mokslų, istorijos, literatūros, kalbotyros³⁶, Valstybinės medicinos bibliotekos — medicinos³⁷, Kauno politechnikos instituto — architektūros³⁸ ir kt. sričių. Vertinga bibliografinė medžiaga yra sukaupta Lietuvos mokslininkų Z. Žemaičio, R. Plečkaičio, V. Micelmacherio, V. Chomskio, P. Slavėno, V. Drėmos, J. Lebedžio, L. Vladimirovo, I. Petrauskienės ir kt. monografijose ir moksliniuose straipsniuose.

Glaustai peržvelgus mums žinomus svarbesnius Vilniaus universiteto istorijos bibliografinius šaltinius, susidarome nuomonę, kad universiteto istorijos bibliografavimo pradžia sietina su XVII a. spaudiniais, kuriuose šalia medžiagos apie universiteto veiklą buvo pateikiama žinių apie jame dėsčiusius profesorius ir jų mokslinius darbus. Suaktyvėjus bibliografinėi veiklai, parengta stambesnių darbų, registruojančių su Vilniaus universitetu susijusią literatūrą, taip pat pasirodė ir atskirų jam skirtų bibliografinių leidinių. Bibliografiniuose šaltiniuose sukaupta svarbiausia

universiteto veiklą apibūdinanti medžiaga, kurią vėlyvesnieji leidiniai registruoja pakartotinai, surenka išsklaidytą iš įvairių šaltinių pagal temas arba dokumentų pobūdį.

Bibliografavimas Vilniaus universiteto istorijos tema yra nelengvas darbas. Dėl medžiagos apimties platumo ir gau sumo istoriškai susiklostė dvi pagal turinį ryškiai išsiskiriančios grupės: universiteto leidiniai, darbuotojų publikacijos bei recenzijos apie juos ir literatūra apie universiteto veiklą bei su juo susijusius asmenis. Pirmosios grupės medžiaga buvo bibliografuojama visais ikitarybinio universiteto gyvavimo periodais, kadangi universitete būrėsi pagrindinės mūsų krašto mokslinės pajėgos. Knygos ir straipsniai apie universiteto veiklą bei jo personalą bibliografiniuose šaltiniuose užregistruoti vėliau ir atskirų rodyklių susilaukė mažiau. Dabartiniu metu rengiami bibliografiniai leidiniai, atspindintys spaudą apie senojo ir tarybinio Vilniaus universiteto veiklą.

Vilniaus V. Kapsuko universiteto
Mokslinė biblioteka

Įteikta 1980 m. balandžio mėn.

ВИЛЬНЮССКИЙ УНИВЕРСИТЕТ В БИБЛИОГРАФИЧЕСКИХ ИСТОЧНИКАХ

А. ЮРЧЮКОНЕНЕ, З. М. ПЯТРАУСКЕНЕ

Резюме

История Вильнюсского университета на протяжении четырех веков отражалась в печати своего времени. Начало библиографирования истории университета можно отнести к

изданиям XVII в., в которых наряду с материалами о деятельности университета имеются сведения о профессорах и их научных трудах. В связи с оживлением библиографической

³⁶ Sitnikaitė A. Lietuvos geologijos bibliografija, 1800—1965. — V., 1970. — 276 p.; Šapiraitė S. Lietuvos botanikos bibliografija, 1800—1965. — V., 1971. — 528 p.; Lietuvos TSR istorijos bibliografija, 1940—1965. — V., 1969. — 709 p.; Iš mokslų istorijos Lietuvoje. T. 2. Gamtos mokslų ir technikos istorija Lietuvoje: 1940—1971 m. literatūra. — V., 1973. — 207 p.

³⁷ Lietuviškoji medicininė bibliografija (1940—1975): T. 1—7. — V., 1959—1977.

³⁸ Lietuvos architektūra: Literatūros rodyklė, 1581—1970. — K., 1974. — 273 p.

работы появились крупные издания, в содержание которых включен материал и о Вильнюсском университете. Это труды польских библиографов А. Иохера, Ю. Белинского, Л. Яновского, Л. Финкеля и др. Ценные сведения о старом Вильнюсском университете имеются в библиографических трудах выдающихся литовских деятелей культуры С. Балтрамйтиса и В. Биржишки. Библиографический материал о Вильнюсском университете, возрожденном в 1919 г., включен в юбилейные сборники университета им. Степана Батория и библиографические указатели, составленные М. Амбросом. Существовавший параллельно Каунасский университет публиковал библиографические списки своих изданий; П. Дилис подготовил указатель публикаций

ученых Каунасского университета. Литература о деятельности университета фиксировалась и в журнале „Bibliografijos žinios“.

Значительный материал по истории просвещения и науки в Литве накоплен литовскими советскими библиографами. Труды по этой тематике опубликованы и в отдельных изданиях («Высшие учебные заведения Советской Литвы», «Вильнюсский университет» и др.). В них собрана литература, освещающая историю Вильнюсского университета с точки зрения наших дней. Библиографическими источниками по истории университета можно считать целый ряд указателей литовской отраслевой библиографии и библиографический материал, помещенный в научных публикациях ученых Литвы на тему истории науки.

VILNIUS UNIVERSITY IN BIBLIOGRAPHICAL SOURCES

APOLONIJA JURCIUKONIENE,
ZOFIJA MILDA PETRAUSKIENE

Summary

The 400 year history of the Vilnius university has found reflection in many publications. The first attempts to bibliography the University history were made in the XVII century publications which, besides the material on the University activities, gave the information about the University professors and their scientific works. With the rise of bibliographic activity there appeared some prominent publications, recording the material about Vilnius University. Those were the works by A. Jocher, J. Bielinski, L. Finkel, L. Janowski and some others. The most important Lithuanian works about the old Vilnius university were published by S. Baltramaitis and V. Biržiška. The history of the Vilnius university, reopened in 1919, is shown in the publications of Stephen Bathory university and the bibliographical index compiled by M. Ambros, presenting the material about the University, given in the chronologically-subject order. The Lithuanian University

which existed at the same time in Kaunas, published its own bibliographical indices; the University professors' publication index was published by P. Dilys in Chicago. Material about the University activities was also published in the journal „Bibliographical news“ („Bibliografijos žinios“).

The Soviet Lithuanian bibliographers have collected much material about the history of education and science in Lithuania, which is published in independent publications. The most important of this kind are: „The Soviet Lithuanian Higher Schools“, „Vilnius University. Bibliography. 1940—1977“, which register the material giving the present-day evaluation of the University's 400 year history. Special bibliographies as well as bibliographical data, collected in monographies and articles on the history of science by Lithuanian scientists, can also be regarded as bibliographical sources about the Vilnius University.